

2019-09-11

Pressmeddelande från Läns museernas samarbetsråd

Nöd drop till staten och kulturdepartementet: Mer än var tredje läns museum minskar på antalet anställda 2020

Det väntas bli neddragningar och nedskärningar på flera av Sveriges läns museer nästa år.
– Vi sänder nu ut ett sista nödrop till staten och regionerna innan deras budgetarbete avslutas, säger Jonas Hellberg (S), ordförande i Läns museernas samarbetsråd.

– Säkerställs inte grundfinansieringen står läns museerna inför ett mycket allvarligt läge. Förutom uppsägningar riskerar museernas samlingar av historiska föremål och byggnader inte få den vård och det skydd som krävs. Jag överdriver inte om jag påstår att vårt kulturarv på många håll hotas att bli förstört för kommande generationer, säger Jonas Hellberg (S), ordförande i Läns museernas samarbetsråd.

Läns museernas samarbetsråd, som är Läns museernas nationella branschorganisation, har gjort en undersökning bland sina medlemsmuseer om deras ekonomiska situation inför det kommande året. Resultatet är dystert.

Sverige läns museer har enligt Myndigheten för kulturanalys tvingats att säga upp nästan var tionde anställd under perioden 2003 till 2017. Enligt Läns museernas nya undersökning kommer situationen försämrats ytterligare under 2020. Mer än var tredje läns museum kommer att minska antalet medarbetare under nästa år. Detta gäller exempelvis för Läns museet i Gävleborg och Kulturen i Lund. Flera läns museer uppger att de inte längre tillsätter vikarier vid exempelvis tjänstledigheter, att pensionsavgångar inte ersätts med nyanställda och att tidsbegränsade anställningar inte förlängs.

– Länens museichefer vittnar om återkommande neddragningar och en kraftig underbemanning. Någon förbättring tycks inte stå för dörren. Tvärtom riskerar flera museer att stå inför ytterligare neddragningar i framtiden. Museernas roll som viktiga

kunskapsinstitutioner såväl i museilagens som i allmänhetens mening, äventyras därmed. Det är mycket oroande, säger Inga Göransson (C) vice ordförande i Länsmuseernas samarbetsråd som menar att viktig kompetens nu kommer att gå förlorad.

- Örebro läns museum har mellan 2006 och 2015 halverat sin personalstyrka och skriver: *Vi saknar flera tjänster som en gång i tiden ansågs självklara för ett länsmuseum, som till exempel arkivarie och konstintendent.*
- Länsmuseet Gävleborg skriver så här inför framtiden: *Troligen står vi inför en större neddragning av personalen.*
- Västergötlands museum har de senaste tjugo åren gått från att ha varit mellan 50-60 anställda till att idag vara 27 anställda.
- Upplandsmuseet beskriver sin svåra ekonomiska situation så här: *Om anslaget fortsätter att urholkas kommer vi behöva göra en genomlysning av verksamheten från 2021 och framåt.*
- Västernorrlands museum har under 2019 behövt fatta svåra ekonomiska beslut med bland annat uppsägningar. Museet beskriver dilemmat: *Uppdraget som länsmuseet har är brett och komplex, och det är omöjligt att klara hela uppdraget med så små marginaler och med så stor urholkning sedan tidigare. Vår modell nu är att börja från grunden...Vi har i nuläget dock ingen lösning för friluftsmuseets överlevnad och utveckling.*
- Endast något enstaka museum kommer att kunna öka antalet anställda. Jönköpings läns museum skriver: *För närvarande kan vi se att vi antligen är i en situation där vi planerar för en utökad verksamhet från 45 tillsvidarejänster till 47. Men detta efter att vi sedan mellan 2009-2014 minskat vår personalstyrka med cirka 12 tjänster.*

Förutom uppsägningar blir det besparingar i själva grundverksamheten. På Kalmar läns museum blir det exempelvis färre tillfälliga utställningar under nästa år, Upplandsmuseet kommer att utreda möjligheten till att återinföra entré för att på så sätt kunna bekosta nya utställningar och i Kristianstad ser museet över möjligheten att börja gallra i sina samlingar som museet inte längre klarar av att underhålla: *Vi har ett torp, inklusive föremål i huset, som vi inte klarar av att underhålla. Det håller på att förfalla.*

Ännu värre ser det ut för Kulturen i Lund. Där planerar museet att upphöra med allt ickeakut byggnadsunderhåll för dess cirka 60 kulturhistoriska byggnader. Västergötlands museum har en liknande situation: *Underhållet av våra kulturhistoriska byggnader är kraftigt eftersatt, Kråks herrgård, Götalaflyglarna och de 25 husen i Fornbyn. Kostnaderna för att åtgärda bara det nödvändiga uppgår till mångmiljonbelopp.*

På Gotland kommer konstmuseet att stängas i början av november eftersom länsmuseet inte har resurser med de klimatanpassningar som krävs.

Generellt så upplever museerna det problematiskt att resurser inte följer med när olika lagar skärps, t ex kravet på samlingsförvaltning i museilagen och regler om LEDbelysning, eller när huvudmän och myndigheter kräver eller ställer ut förväntningar om insatser utan ekonomisk finansiering.

– Länsmuseernas ekonomiska förutsättningar är inte längre rimliga. Budgeterna är på många håll urholkade. Underfinansieringen har pågått i många år men nu känns det som vi är i en återvändsgränd. Sämst har staten varit på att kompensera för inflation och löneutveckling. Nu sänder vi en nödsignal till staten och regionerna. Höj grundfinansieringen, uppmanar Jonas Hellberg.

Länsmuseernas samarbetsråd menar att det krävs en tydligare strategi från statens sida för de regionala museerna. Myndigheten för kulturanalys borde få i uppdrag att analysera länsmuseernas situation och framtidsutsikter. Ur ett regionalpolitiskt perspektiv är det även rimligt att alla landets läns museer ges ett ekonomiskt stöd för att på samma sätt som de statliga museerna införa fri entré eller på annat sätt arbeta för att nå grupper som sällan eller aldrig går på museer. Länsmuseerna har unika förutsättningar att nå hela befolkningen och därmed tillgängliggöra kunskaper och kulturarv i hela landet.

Länsmuseerna föreslår också att Kulturrådet får i uppdrag att snarast utarbeta en strategi och en finansiell plan för den regionala konst- och kulturhistorien. Länsmuseerna vill framåt kunna fokusera på sitt huvuduppdrag.

– Vi har stora framtidsmöjligheter. Våra museer är snabbfotade kulturaktörer som finns över i hela landet. Vi ser en stor potential hos våra medlemmar att verkligen utgöra Sveriges mest spännande arena för kultur- och samhällsfrågor. Som vi ser oss själva är länsmuseerna en samhällsresurs som verkligen bidrar till fördjupad kunskap och ett öppet och demokratiskt samtal, men att vi skulle vilja och kunna bidra så mycket mer, säger Jonas Hellberg.

Om länsmuseerna:

Länsmuseernas uppdrag är bland annat att göra länens kulturarv tillgängligt, fördjupa kunskapen om mångfalden i kulturarvet, öka insikten om det förflutna, samt dokumentera och förmedla länens historia och värdet av kulturmiljöerna till invånarna. Länsmuseerna stödjer även allmänhet och hembygdsföreningar, lokala entreprenörer och andra aktörer med råd och stöd i kulturhistoria frågor. Dessutom är länsmuseerna i många fall remissinstanser åt länsstyrelser och kommuner.

Om Länsmuseernas samarbetsråd:

Länsmuseerna bildar tillsammans Sveriges största museum och har över 3,2 miljoner besökare varje år. Den främsta målgruppen är barn och ungdomar. Länsmuseernas samarbetsråd bildades 1954 och företräder 23 regionala museer som finns över hela landet. Rådet är ett samlande organ för de olika länsmuseerna i syftet att bidra till kunskapsutbyte och verka för länsmuseernas gemensamma intressen.

För ytterligare kommentarer kontakta:

Jonas Hellberg, ordförande i länsmuseernas samarbetsråd, 070-670 05 72

www.lansmuseerna.se